

ԼՈՒՍԱՔԵՐ

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԿԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻ ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԻՆԿՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ

ՀԱՍՏԵ
ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ ԼՈՒՍԱՔԵՐ ԻՐԱԳՐԻ
ԳԱՀԻՐԸ
Administration du journal arménien
LOUSSAPER
Boîte Postale 868 Le Caire (Egypte)

ԲԱԺՆԵԳԻՆ
Եղիպտոս Արտասահման
ՈՂՁ ՊՐԶ
Տարեկան 100 20
Վեցամսեայ 50 10
Եռամսեայ 25 5

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Նամակ և դրամ ղրկել վարչության հասցեին
Չեսագիրները ետ չեն դարձադրու
Ծանուցումներու համար մասնաւոր պայմաններու
Խմբագրատունը կը գտնուի Մանսուր Փաշա Խալիճ, քրտմուկի
գոթին վրայ:

ԼՈՒՍԱՔԵՐԻ
Օ Ր Ա Ց Ո Յ Ց Ը
12. 26 Մայիս
Խ. օր Յինանց
Համարները Քրիստոսի Տեոսե մերայ Վիճակի
Դէշ խղճմտանքը ամենէն մեծ
ժանտախտն է:
Ա. 27 Մայիս
ԽԱ. օր Յինանց
Աճապարէ - կամայ կամաց:

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ ՇԱՆԱԿՑԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Եղիպտոսի անանասկան գար-
գացումը արտաքին կարգի մղումը մը
ստացած է, մանաւանդ վերջին քա-
նի մը տարուան միջոցին: Միեւնոյն
համեմատութեամբ է որ երկրին ալ
կը լեցուի եկուր գաղթականներով,
որոնց մէջ՝ Եւրոպացիները, ի հարկէ,
իրենց գրամատիրական և իմացական
գերազանցութեամբ հետզհետէ աւե-
լի կը հաստատուին, ճարտարագոր-
ծական հսկայ ձեռնարկներ կ'ընեն,
լայնատարած հողեր կը գնեն, շահա-
բերական մեծ տուններ կը հիմնեն և
օրէց օր առեւտրական հրապարակին
կը տիրանան:

Ինչ է այս սրարշաւ յառաջդի-
մութեան հետեւանքը Հայ հասարա-
կութեան համար:

— Անշուշտ Հայուն առջեւ ալ
բաց է այս ընդարձակ ապարէզը,
ուր կրնայ գործել անխափան, բայց
իր քայլերուն առջեւ խոչնդոտներ ալ
կան, որոնք նոր կացութեան բնական
հետեւանքներ են:

Եղիպտոսի հողին վրայ, ներկայ
պայմաններու ներքեւ նիւթական բա-
րեկեցութիւն վայելելու, բիշ շատ
հանգիստ ապրելու համար շատ ա-
ւելի ծախք պէտք է, քան Թուրքիոյ
պէս երկրի մը մէջ, ուր եթէ շահու-
աղբիւրները տկար են՝ կեանքի բռն
ալ աւելի լծելով է, ապրելու միջոց-
ներն ալ աւելի դիւրամատչելի են:
Նոյնպէս, եթէ այս երկրին մէջ հա-
րստանալու, բախտ չինելու հատնա-

կանութիւնն աւելի է՝ նոյնչափ և ան-
համեմատ աւելի ստատիկ է մրցումը,
որ կը պահանջէ գրամական և մտաւո-
րական բաւարար ոյժեր, այսինքն
մեծ գրամագրութիւններ:

Հիմա, եթէ կ'ուզենք իբրեւ ազգ
այս երկրին բնծայած առիթներէն
օգտուիլ եթէ կ'ուզենք տնտեսական
դիրք մը ունենալ, պէտք է որ ան-
պատճառ գոյացնենք այդ գրամագր-
ութիւնները:

Բայց ինչպէս գոյացնել այնչափ
գրամագրութիւն մը որ բիշ շատ նշա-
նակութիւն ունենայ այս երկրին մէջ:

— ՄԻՈՒԹԵԱՄԲ. Միութիւնը
գործութիւն է, ինչպէս ամեն տեղ
այնպէս ալ գրամի հրապարակին վրա-
բայ, գործի աշխարհին մէջ, Այսօր
աշխարհիս վաճառականական, ճար-
տարագործական և սեղանաւորական
ամենամեծ տունները՝ անհատական
ոյժերու միութեամբ կազմուած ըն-
կերութիւններ են, և բացառութիւն
կը կազմեն այն գրամատէրները որ
առանձնապէս նշանակելի դիրք մը
գրաւած ըլլան: Մասնաւորապէս Հա-
յիստի համար՝ որչափ շահաբեր,
պատուաբեր և գեղեցիկ ձեռնարկ
մը պիտի ըլլայ ընկերութիւն մը, որ
օտար երկրի մը մէջ միացնէ մեր
մեծ ու պզտիկ ոյժերը և մեր ցեղին
տնտեսական զարգացման նոր միջոց-
ներ հայթայթէ: Պէտք է օգտուիլ
ներկայացուած պատեհութիւններէն,
բանի որ դեռ շատ ուշ չէ: Այսօր,
Եղիպտոսի մէջ դեռ կան շահաբեր
հրապարակներ որոնք չեն գրաւուած
ուրիշներէ, բայց շատ հեռու չէ ժա-
մանակը որ մեր առջեւ փակուին ա-
նոնք ինչպէս որ մեր ազգակիցնե-
րուն առջեւ փակուեցան Հնդկաստա-
նի առեւտրական հրապարակները:

Արդ, գործնական ձեւ մը տա-
լու համար մեր տեսութեան՝ կ'առա-
ջարկենք հիմնել Եղիպտոսի մէջ Հայ-
կական շահակցական ընկերութիւն
մը, որուն գրամագրութիւնը կազմուի
կարող անշաղկապ կանխիկ բաժ-
նեկումարներէն և անկարողներուն
ամսական վճարումներէն:

Հիմնադրուի կը գուշակենք որ
մեր ընթերցողներէն շատերն այս
գաղափարին հասն և համաձայն
գտնուելով հանդերձ՝ անխիտ անդր-

ծաղրելի պիտի գտնեն:

— Չըլլար, մեր Հայերը չեն կըր-
նար միտքանիլ:

— Չըլլար, մեր մէջ այս տեսակ
գործ առաջ չերվար:

— Եղբայր, չորս հայ իրարու
քով գտն չեն կուր կը հանեն:

Այս առարկութիւնները՝ որոնք
անհիմն չեն տարաբախտաբար՝ բա-
ւական չեն սակայն հրաժարելու գա-
ղափարէ մը, որուն օգտակարութիւ-
նը անվիճելի է: Ինչ որ ալ ըսուի՝
մենք կը հաւատանք որ Գահիլէի դը-
րամական հրապարակին վրայ ունինք
պարկեշտ և ձեռնհաս հայեր, որոնք
կրնան զիրար հասկնալ և համերաշ-
խութեամբ հիմը դնել Հայկական շա-
հակցական ընկերութեան մը, եթէ
միայն ըլլօրէն գործի սկսին: Այս
տեսակ ձեռնարկ մը մեր գրամատէր
դասակարգին համար շահաւէտ հա-
ւանականութիւններ ունենալէ զատ՝
կրնայ բարիք մը ըլլալ մեր նուազ
բախտաւոր ազգակիցներուն ալ, ո-
րոնք իրենց ամսական բաժինները
վճարելու համար պիտի վարձուին
խնայողութիւններ ընելու, շաղկու-
թիւններէ զգալանալու և լծերէս
զոհացուցիչ շահարամին մըն ալ ա-
պահովելու:

Ահա գործ մը, որուն համար մի-
միայն զոհողութիւն չը պահանջուի,
գործ մը որ նախաձեռնարկներուն և
աշխատանքներուն կ'ընծայէ ներքին
գոհունակութիւն, հանրային երախ-
տագիտութիւն և նիւթական շահ մի-
անգամայն:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՄԱՐՈՔ

Մարօքը առնուած լուրերը կը յայ-
տարարեն թէ Գերմանիոյ ղրկած պատգա-
մաւորը՝ Կոմս Թաթենպախ արդէն իսկ բա-
ցատրած է այն քաղաքականութիւնը, որուն
պէտք է հետեի Մարօքի կառավարութիւ-
նը: Ասոր փոխարէն Մարօքի պաշտօնա-
տարները մեծ վերապահութեամբ կը վար-
ուին ու իրենց կեղծաւոր քաղաքականու-
թիւնը չի կրնար բաւական ծածկել այն
կասկածները և վախերը զոր կը սնուցանեն
Գերմանիոյ ազատարար դերին նկատմամբ:
Թէեւ Կոմս Թաթենպախ շատ տար-

տամ կերպով մը կը խօսի զինուորական
պատգամաւորութիւններու և փոխաւորութիւն-
ներու վրայ, սակայն Մախպէն արդէն իսկ
կը կասկածի այս պահանջկոտ բարեկամու-
թիւնէն:

Կը կարծուի թէ բանակցութիւնները
չեն կրնար վերջանալ այս եղանակին:
Արդէն իսկ սաստիկ տաքերը կը զգացուին,
և կարեւոր անձնաւորութիւնները օրուան
մէջ քանի մը ժամեր միայն կերպական իրենց
պաշտօնին վրայ: Բանի մը օրէն 40 առ-
տիններ կը հասնի քաղաքին շրմուքիւնը,
այն ատեն Սուլթանը և իր վեզիրները
քնարեր թմրութեան մը աղդեցութեան տակ
պիտի քաշուին իրենց պարտէզները:

Կ Ո Վ Կ Ա Ս

Քաղաքի նահանգապետը, իշխան Նա-
կաշիճէ սպաննուած է Մայիս 24ին կառ-
քին մէջ նետուած ուժերէ մը: Իր հետ ըս-
պաննուած են նաեւ քոզաքներու զննապետ
մը և անցորդ մը: Իշխան Նակաշիճէի մար-
մինը, Մեծ դուքս Սերգիոսի մարմինին
պէս կտոր կտոր եղած է: Այս եղբայրական
դէպքը վերջաբանն է Բագուս արինալից
մեծեկաստանի վերածող վայրենի ջարդերուն
որ վերջերս կատարուեցաւ Թաթարներու
կողմէ և որ շարունակուեցան զօրավար Ա-
միրաջլիի լիազօր պատուիրակին Բազու-
հասնէն վերջն ալ: Այս քստմեկի դէպ-
քին պարզապէս պատասխանատու կը բըռ-
նեն իշխան Նակաշիճէն: Բաքուի հին քա-
ղաքապետը Պ. Ալեքսանդր Նովիկով Խի-
րոյ կարծեաց ընդհանուր վիճակը վեր կը
հանէ Նակաշիճէին դէմ, հետեւեալ բուռն
ամբաստանագրով:

«Երբ զինուորները, ոստիկաններն ու
քոզաքները կը հրաւիրուին ազատելու զո-
հերը, անոնք միօրինակ կերպով կը պա-
տասխանէին «հրաման չունինք»:

Դուք և ձեր մեղսակից թիկնապա-
հը՝ ոստիկանապետ Տախանսքին, երբ բազ-
մաթիւ քոզաքներու ընկերակցութեամբ շըր-
ջաններ կ'ընէիք քաղաքին մէջ, փոխանակ
կոտորիչները ցրուելու անտարբեր կերպով
կ'անցնէիք: Չեւ անպատկէն էր կարելիու-
թիւն տալ խողովողներուն որպէսզի վեր-
ջացնեն իրենց արինաւոր գործը:

Չեւ ուղեկիցներուն՝ հեռ կը մտնե-
նայիք կոտորող վարդապետներուն, և ա-
սոնց հետ կը տեսակցէիք քաղցրութեամբ,
և նզլիսի շաք անգամներ հրաման կու-
տայիք վերադարձնել այն զենքերը որ քո-
զաքները սխալմամբ առած էին մարդա-
պաններէն:

Դուք չէիք ուզեր գրաւոր հրաման տալ զինուորական իշխանութեանը զէնքի գիւմելու և միայն կը բաւականանայիք բն. բանացի հրամաններ տալով, գիտնալով թէ անոր պիտի չհնազանդէին:

Աստուծոյ կը բաւեն ոչ միայն ոճիւրներուն թելադրելը նկատելու ձեռքի ալ նոյն իսկ ոճադրոծներուն մեղսակիցը, և յայտ. նի ըլլալով ձեր բարձր գիրքը թագուի մէջ, պէտք է համարել ձեզ՝ այս անուոր եղանակադրութեանը հոգին:

Վատի մը նման կը ստէիք միշտ, նախ հաւատացնելով թէ գործելու համար պէտք եղած ոյժը կը պակսէր ձեզի: Դուք մեզ կը խաբէիք նաև կոկորդիլոսի արցունք. ներ թափելով: Դուք ժողովուրդի ներկայացուցիչներու միջոցաւ հասարակական քննութիւն մը բանալու հարցը կը ներկայացնէիք պաշտօնապէս, մինչդեռ քաջ գիտէիք թէ հաւանութիւն չպիտի գտնէր:

Դուք, վատ մըն էք իրեն. Կոյն, որ միայն իր եղբայրը սպաննեց, ձեր ձեռքերը թաթախեցիք հարիւրաւոր եղբայրներու անմեղ արեան մէջ: Կոյն ինքն իր ձեռքով սպաննեց, դուք սպաննել տուիք, ձեր իշխանութեանը ոճիւրի միջոց բազմաթիւ զոհողներ որ երկար ժամանակ պիտի տանջուին խցի խցի:

Դուք վատ մըն էք իրեն Յուլայ, որ իր քստմեղի գործը կատարելէ վերջ, կը զղջար և անձնասպան կ'ըլլար: Դուք կա. ընդէ կ'ընէք ձեր կեանքի ապահովութիւնը ձեր գործած բոլոր ոճիւրներէն յետոյ: Դուք ամօթով կը լեցնէք հրաշագործ Մ. Կեորգը որուն զաւակներէն ըլլալ կոչուած էք, ամօթապարտ կը թողուք Ռուսիան՝ զայն մասնակից ընելով ձեր քստմեղի արար. ըին, որուն զէմ կրնան ըմբոստանալ թէ զոհերը և թէ անմեղ ոճադրոծները: Ա. նիժեմալ ըլլալ ձեր անունը:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Եթովպիոյ Մենեկը կայսրը ինքնագիր նամակ մը ուղղելով Պոստ Ս. Պատ. ըրարքին՝ շնորհակալութիւն յայտնած է իր պատուիրակութեան լաւ ընդունելութիւն գտնելուն, և խնդրած է Ս. Պատրիարքին Եթովպական Եկեղեցւոյ հաւատարմութեան և ուղղափառութեան վրայ յիշատակալի մը պատրաստել: Ն. Սրբազնութիւնը խնդրած յիշատակալի պատրաստելով յանձնել է պատուիրակութեան անդամ Զօր. Աթօ Հալէ Մէրիամ փաշային:

— Ռուսները կարող թագաւորին Կա. հակալութեան տարեգրքին առթիւ Ս. Պատրիարքին կողմէ Տ. Հմայեակ եպիսկ. Դիմաքսեան երթալով Ռուսական զեւ. պանատունը՝ շնորհակալական այցելութիւն տուած է զեւպան Պ. Լահովանի:

— Ղեւոնդ վրդ. ճամբաւ ելած է Երուսաղէմէն զէպի Պոլիս:

— Հնաւանդ սովորութեան մը համա. ձայն, Երուսաղէմի վանական միաբանութիւնը՝ Զատական տօներէն յետոյ ստացեր է իր միաբանական իրաւունքը համա. բուող նուիրատուութիւնները:

Եպիսկոպոսներուն նուիրուել է շորսա. կան ֆրանսական ոսկի, վարդապետներուն՝ երկուքական, իսկ հասարակ միաբաններուն՝ կէս կէս ոսկի: Ներկայ չէ եղեր Ս. Պատրիարքը, որուն ալ կէս ոսկի կը տըր. ուի իբր պարզ անդամ միաբանութեան:

— Ամերիկահայոց Ռաջնորդ Տ. Յով.

սեփ արքեպ. Սարաճեան՝ Վհհ. Հայրա. պետին կողմէ Մ. Նահանգաց Նախագահ Պ. Բուզիլէի ուղղուած նամակը անձամբ տանելով, գեղեցիկ ճառ մը արտասանել է և շատ յարգալից ընդունելութիւններ գտած:

Պ. Բուզիլէի միջոց ալ յայտնել է թէ՛ Ռ. մեծայն Հայոց Հայրապետին իրեն ուղղած նամակը, կախուած պիտի պահէ իր սենեկին մէջ, իրեն նուիրական յիշա. տակ մը:

— Ռուսահայ Սիրերական ամուսին. ները վանի Սանդիստեան և Հայկազեան վարժարաններուն 21,000 բուրի և Երու. սաղէմի ժառանգաւորաց վարժարանին վեց հազար բուրի կտակած էին: Եկեղեցա. պատկան կալուածները Ռուս կառավարու. թիւնէն գրաւուելուն առթիւ այդ գումարնե. ընդ եւս արգելքի ենթարկուած էին և չէ. ին ստացուել անոնց տոկոսները: Եղած գիւմելի մը հետեւանօք Կայս. Պանքայի Ընդհանուր Տնօրէնը կարգադրած է ըստ առաջնոյն շարունակել տոկոսներու վճա. բումը:

— Կիլիկիոյ ժառանգաւորաց վարժա. րանի համար պէտք եղած կարգադրու. թիւները վերջացած են, և յառաջիկայ սեպտեմբերին զպրոցական ընթացքը պի. տի շարունակուի կանոնաւորապէս: Այդ նպատակով օժանդակութիւններ խոստացուել են: Կաթողիկոսը ստանձնել է կրօնի ճի. դերու գաւաթստութիւնները՝ հակառակ իր բազմաթիւ գրադմանց:

— օ —

Հաշիւներու և նպաստներու աղբա. ներու քննիչ Թանձնաժողովները երեք օր առաջ դարձեալ Դնիսոս գումարուելով շա. բունակցին իրենց աշխատութիւնները:

— Գալստեան վարժարանի Հոգաբար. ձութիւնը որոշեց բժշկական քննութեան ենթարկել բոլոր աշակերտները, անոնց ա. ողջական վիճակին վրայ որոշ գաղափար մը կազմելու համար:

Հոգաբարձութեան խնդրանք Տիար Տոթմ. Գ. Սուճեան վաղուէն սկսեալ անձ. նուիրաբար պիտի քննէ աշակերտներու ա. կանջը, կոկորդը և քիթը, որոնց վրայ իր ճարտար մասնագիտութիւնը ծանօթ է:

— օ —

ԶԵՅԹՈՒՆԻ ԲԱՐԵՆԻՐԱՅ ԸՆԿ.

Գահիրէի Հայոց

Գործադիր Ժողովուրդ «Լուսաբեր» ի խմբագրութեան շնորհակալութեամբ ստա. ցած է ողբացեալ Տիկին Լօմէնի Ս. Սէ. տէֆանի թաղման առթիւ փոխան ծաղ. կեպտակի Ընկերութեան նուիրուած գրաւ. ներուն գումարը, 100 զրշ. ողջ, ինչպէս և Տիար Սրբապետ Սրբաֆեանի միջոցաւ մի. քանի երիտասարդներէ Զատիկի առթիւ նը. իրուած 20 զրշ.:

Ի Դիմաց Գործադիր Ժողովոյ Զ. Բ. Ընկերութեան Գահիրէի Մասնաճիւղին Առնանդալի Բ. Առնանդալի 8 ՄԱՐԶԱՊԵՆ ԵՒ ԵՐԵՎԱՆԻ 31 Մայիս, 1905.

Տ Ե Ղ Ա Կ Ա Ն

Վերջին օրերս բնակարաններու վե. ըին յարկերուն մէջ բաւականաչափ ջուր չի հասնելուն համար՝ տեղական մամուլը արգաքացի տրտունջներ կը յայտնէ Զուրի Ընկերութեան հասցէին:

— Ներդուի աշակողման եղբէն Ապու. Համառն Մարալի երկաթուղւոյ շինութիւ. նը սկսած է, բայց միւս կողմէն՝ վատի. Հալիպէն Բէրմա երկաթուղւոյ գիծը գոյու. թիւն ունենալէ վաղորած է:

— Ներքին Գործոց նախարարութիւնը կ'արտօնէ բարեկարգական վիճակահանու. թեան տոմսերու շրջաբերութիւնը: Հիւպա. առնները պիտի հսկեն օտարահպատակ ընկերութիւններու վիճակահանութեանց վա. լերականութեանը, ու պիտի երաշխաւորեն կառավարութեան կողմէ ծրագրուած օրէն. քին գործադրումը: Իսկ տեղական ընկե. բութիւններու մասին՝ կրօնական պետերը պիտի կատարեն այս հսկողութիւնը:

Հրէական վիճակահանութեան տոմսե. բութեւնումը սկսած է արդէն:

— Պրէնքերու քուէթին 177 քանտիտա. ները, որոնց մէջ կայ նաեւ հայ մը՝ Պ. Առ. ման Միւթէմէտեան, ստացան իրենց երկ. բորդական ուսմանց վկայականը:

— Պէնի-Սուէյթի միւտիթիւն, Լու. Սուլթանի անուանուած հողերը կալուածա. կան տուրքի յաւելման ենթարկուեցան, վասնզի 1906 տարեշրջանին ձեռք առ. նուած միջոցներու շնորհիւ՝ այդ հողերն ալ սկսան ջուրերու բնական հոսմամբ ոռոգ. ուի:

— Յունիս 6ի սակարանի միջնորդնե. բութեւնումը մէջ բոլոր անոնք որոնք սա. կարանի միջնորդութեամբ կը զբաղին՝ եր. դում՝ ըրին որոշուած գիններն վար ս և է գործառնութիւն չընել:

ԱՐԲԵՑՈՒԹԵՆ ԴԵՍ

Տիար Բ. Ս. Թաւաճեան, Նիւ-Եօրք հաստատուած վաճառական մը, ազգին օգ. տակար հանդիսանալու ճշմարիտ զգացու. մով մը տողորուած, Մասիս շարաթա. թիւթիւն մէջ՝ գործնական միջոց մը կ'ա. ռաջարկէ արբեցութեան զէմ:

Գայանի է թէ ալըուամսութիւնը ա. ղէտալի շարիք մը դարձած է այսօր հա. յոց մէջ ալ, որուն ենթարկուած են ամէն հասակի ու սեռի պատկանող անձինք, ինչ որ ապագայ սերունդներու ալ այլասերման ու փճացման պատճառ կը գտնայ:

Տ. Թաւաճեան այդ շարիքին զէմ կոռուող գրականութիւն մը մշակելու գաղա. փարին ոյժ տալով՝ գրողները քաջալերել կը խոստանայ: Այսպէս՝ այդ մտքով Պու. սոյ թերթիւնուն մէջ երեւցած ամէն մէկ լաւագոյն գրուածքի համար մէկ ոսկիէն սկսած մինչեւ տասը ոսկի նիւթական վար. ձաւորութիւն նշանակած է, իւրաքանչիւրի արժանիքին համեմատ:

Ստորեւ կը գնենք Տ. Թաւաճեանի գրած յօդուածի այն մասերը, որոնք ուղ. դակի կը վերաբերին այլօրի գործած չա. րիքներուն:

Աշխարհի վրայ գտնուած պատուհա. ներուն ամենէն մեծն ոգելից ըմպելիքն է: Անոր զոհերն ոչ թէ ուրիշ հիւանդութիւն. ներու պէս քանի մը օրեր կամ շաբաթ. ներ կը շարշարեն ենթական, հապա տարի. ներ, և ոչ միայն ենթական, հապա անոր ընտանեաց անմիջական և հեռաւոր ան. ղաւներն ալ և աստիճան մըն ալ ամբողջ մարդկութիւնը: «Ամերիկեան Մէտիսըն» թերթը կը հաւատայ որ շարունակական ալ. քուամուլութիւն հաւանականաբար կը բա. ցատրէ ճաքոնական յաղթութիւններն ի

Մանչուրիա: Մինչդեռ Միքաէլի զինուոր. ները մեծաւ մասամբ ոգելից ըմպելիք չեն գործածեր, զիտողներն յաճախ կը խօսին ոռոս արբեցեալ զինուորներու վրայ: Բոր. Արթիւրի մէջ անարարութիւնն և արբեցութիւ. նըն այնքան լկտի և չափազանց եղած է որ, Էյրոպական և Ամերիկեան լրագրաց մէջ ան. նկարագրելի ըլլալու աստիճանին հասած է:

Վայրենի կամ անբաղաւորութեալ երկիրներ նախ միսիօնարները Բրիտանե. ութիւնը կը տանին, իսկ անոնց անմիջա. պէս հետեւող վաճառականներն ալ... ոգե. լից ըմպելիքը: Մին կը փրկէ գիրենք, միւ. սըն ալ անմիջապէս կը կործանէ: Այնպէս որ միսիօնարութիւնը հոգեւոր փրկութեան գործին մէջ հաղիւ յաջողած՝ անմիջապէս ոգելից ըմպելից ֆնասներէն ազատելու քա. ղողութեան գործին կը պարտաւորի դարձնել իր ուշադրութիւնը, այս վերջինն յաճախ պետարագոյն գտնելով: Բազում օրէնքներ զրուած են անդ տեղ, բայց մեծաւ մասամբ անօգուտ: Մասնք բոլորովին արգիւած են ոգելից ըմպելից գործածութիւնը: Միա. ցեալ նահանգաց մէջ հացի համար ծախ. սուած գումարէն շատ աւելի կը ծախուի ոգելից ըմպելից: Նիւ-Եօրքի մէջ 1000ի չափ փուռ կայ հացի իսկ 12,000ի չափ գինետուն: Մերի. երկիրներու մէջ ալ այս համեմատութիւններն աւելի կամ նուազ ճշմարիտ են: Աշխարհի վրայ ամէն բան սովորութիւն է. երանի՝ այն մարդուն որ. բարի սովորութիւններ ունի, վայ այն մար. դուն որ մեղի սովորութիւններ ունի: Ազե. լից ըմպելից սովորութիւնը կոտորելու հա. մար տեսակ տեսակ զրուութիւններ կան և զանազան հաստատութիւններ, որոնց ա. մէջն ալ իրենց մասնակի օգտակարու. թիւններն ունին: Երկիրներ կան ուր ոգե. լից ըմպելից գործածութիւնը շատ աւելի ալարանելի սովորութիւն մը կը նկատուի քան ալ տեղեր. նոյնպէս ընտանիքներ կան որոնց տան մէջ բնաւ մուսը չգտնել ըմպելիքը: Գասակարգեր կան որոնց վե. րաբերողները, ըստ ընկալեալ սովորութեան, ոգելից ըմպելիք գործածելու չեն, ինչպէս նաև թատրոն և պարահանդէս յաճախելու չեն, օրինակի համար, եկեղեցականներն ալ երկրին մէջ բնաւ ոգելից ըմպելիք չեն գոր. ծածկեր: Ինծի շատ զարմանալի կը թուի որ մեր մէջ եկեղեցականներն աշխարհական. ներու պէս և անոնց չափ առատօրէն իսկ եթէ խմեն՝ աւելի պակաս ուշադրութիւն կը հրաւիրեն իրենց վրայ՝ քան երբ իրենց պահքը ուտեն: Բան մը որ, ըստիս, ուղ. տի և միջինի համար ըսուածը կը շօշա. փէ: Քանի տուններ աւերակ դարձած են, քանի բարի կիներ ապերջանիկ եղած են, քանի ազգականներ մտահոգ եղած են, քանի բարեկամներ սրտերը վշտով լեց. ուած են՝ արբեցողի մը պատճառաւ: Մօր. մը սիրտն ինչ աստիճանի սիրով որ գե. ղուն ըլլայ իր զակին համար, նոյնքան սաստկութեամբ կը խոցոտի երբ անոր ո. գելից ըմպելից գերի ըլլալը կը տեսնէ: Ինչ մը ինչ աստիճանի խանդավառ սիրով որ վերաբերի իր ամուսնոյն՝ այնքան վշտով և զանաւորութեամբ լեցուած կը գտնայ իր բա. ժակը երբ չի գիտեր թէ ամուսինն խեղճ. զուէր թէ արբեցած տուն պիտի դառնայ, և ի ժամո՞ թէ ի տարածամու: Բայց Լամ նպատակէս դուրս է արբեցողութեան վը. նասներուն վրայ ճառել և կաւ. անոր այս